

פרשת ויצא
גיליון קע"ב
שנה ד'
כסלו תשפ"ב

בדרו אמונה

במשנת מרן רשכבה"ג הדרך אמונה זללה"ה

דרך מצותיך

שו"ת בהלכה מרבינו

ברכת רעמים באמצע הלימוד

שאלה: השומע ברכת רעמים באמצע הלימוד אם יפסיק בלימודו בכדי לברך.
תשובה: כן.

ברכת רעמים אחר ברכת המפיל

שאלה: השומע ברכת רעמים אחר שברך ברכת המפיל, אם יברך.
תשובה: בהרהור.

ברכת רעמים באמצע קדיש

שאלה: השומע ברכת רעמים באמצע קדיש אם יברך.
תשובה: כן.

ברכת רעמים בעמידה או בישיבה

שאלה: השומע ברכת רעמים אם צריך לעמוד בשעה שמברך.
תשובה: לא. [מכתבי הג"ר מתתיהו גבאי - באדיבות מכון גם אני אודך]

דרך פקודיך

פנינים על פרשת שבוע מרבינו

יעקב זקף את האבן שתהיה גבוהה

וַיִּקְחוּ אֶת הָאֲבֶן אֲשֶׁר עָשָׂה מִרְאֵשֵׁיתָיו וַיִּשֶׂם אֹתָהּ מִצִּבְּרָה (כה, יח).

לאיפה לקח את האבן, ומדוע הוצרך לקחת את האבן, הרי זה יכול לשמש כמצבה באותו מקום בה עמדה, ורק יצוק עליה שמן?

(וראה זבחים ק"ח ב' שלרבי שמעון בזמן שהותר להקריב בבמה, א"צ מזבח אלא אפשר על סלע או אבן).

ויש לומר, על פי שיטת מרן החזון איש, בדיני במה:

שאמנם אין צריך מזבח אבל צריך גובה י' טפחים, והנה הרי יעקב לקח את האבן אשר שם מראשותיו, ומסתבר שלא היתה אבן גבוהה אלא ארוכה וצרה, ולכן "ויקח את האבן" שזקף אותה שתהיה גבוהה י' טפחים. [שבענו מוטבך]

בדרו נלך

שביבי הוד בדרו הגדולה כפי שנכתב ע"י הגאון ר' אליהו כהן - באדיבות מכון גם אני אודך

ניתוק מהעוה"ז

מהנהגותיו בקודש ניתוק מוחלט מעוה"ז עד להפליא, כשממש אין לו בעולמו אלא ד"א של הלכה בלבד, ורבות יסופר על כך שלא היה לו שום מושג בעניני עוה"ז כשהוא שקוע בלימוד. זכורני שסיפרו בשעתו לפני המלחמה דשנת תשכ"ז, כשזכור היה מתח גדול בארץ עקב האיום וההסכסם שהיה אז בין מצרים וירדן שעשו יד א' כדי שח"ו לא ישאר שריד ופליט רח"ל. הוי עובדא שעלה את המדרגות בכלל חזו"א ושמע אברך מסוים (שעוד אזכור את שמו) שנאנת, הרב ז"ל שאלו לפשר אנחתו, והשיבו שנאצר וחוסין תיאמו ביניהם (היי' בזמנו המנוון מפורסם שכל הילדים שרו ושמות אלו היו מוכרים לכולם) הרב שאלו מי זה נאצר השיבו הלה נשיא מצרים, ומיהו השני חזר ונשאל האברך המודאג, והשיב מלך ירדן, שאלו הרב אז מה איכפת לך מה שהם אומרים.

אותו אברך נרגע, ואמר אח"כ שמה שהרגיעו זה לא מפני שהרב שאל מה איכפת לך, אלא שאם יש עדיין אברך בארץ ישראל שלא יודע מי זה נשיא מצרים ומלך ירדן למרות שכאמור, חצי שנה שלא היה ילד בכל הארץ שלא שמע את שמעם ולא ידע בעל פה מי זה נשיא מצרים ומה שמו של מלך ירדן!! אם עדיין יש כזה אברך אז הוא רגוע!!

כך סופר בשעתו שהשיב האברך המודאג. וזה היה דמותו האופיינית של הרב ז"ל שלא ידע מאומה חוץ מהד"א של הלכה. יצויין שבאותה עת, טרם מלאו לרב ארבעים שנה, ולא התערב במאומה רק הגה בתורה יום ולילה, אך שמו כבר היה נערץ והעריכוהו עד למאד.

מבחן משניות

פ"א כשהיו כמה רגעים עד מנחה בשבת, והיה נוכח גם יבלחטו"א הג' רבי יעקב פוזן שליט"א ערכו יחדיו מבחן משניות, כשלפי תור היה צריך כל א' לומר מילה הנמצאת בששה סדרים פעם א', ומשנהו היה צריך לומר היכן מופיע, ואז נתחלפו שמשנהו מצא מילה נדירה נוספת והראשון היה צריך לומר את כתובתה וחוזר חלילה, כך במשך רגעים עד שהתחילה התפילה הספיקו להזכיר כמה תיבות נדירות שאינם מופיעות אלא פ"א בלבד.

עברו יותר מיובל שנים ולא אזכור התיבות שהיו בשעתו זרות אצלי לגמרי, אבל זאת אזכור שכאשר התיבה נזרקה, אז תיכף ומיד נאמרה כתובתה, הן מצד רבינו ז"ל והן מצד יבלחטו"א הגרי"פ שליט"א, ללא שהות של רגע כמימריה ממש תיכף ומיד נאמרה הכתובת. זכורני הרושם שעשה עלי שהקונץ היה להזכר בעוד תיבה נדירה, אבל כאמור מיד לכשנזרקה התיבה מיד ממש נאמרה כתובתה, הקונץ היה להזכר בעוד מילה, ולא בידיעת כתובתה. החיוך והקורת רוח שהיה ניכר על פניהם על כל תיבה נוספת שנזרקה מפייהם לא אוכל לשכוח כל ימי, היה חבל שהתחילו התפילה והם עדיין באמצע חדוותא דשמעתתא.

ידוע שמבחינים כאלו ודומיהם היה לחם חוקו, זה היה השיג והשיח עם הבנים והנכדים בשולחן השבת, כמו"כ כשהיו באים אצלו כתות להבחן. זכיתי ופ"א היה לו סנדקאות בנתיבות בהיותי ביש"ק אבן האזל לפני למעלה משלושים שנה, ואז חבלים נפלו לי בנעימים כשנכנס ליש"ק לבחון התלמידים שעסקו במס' קידושין, וכדרכו חד חידותיו בענייני זרעים הפזורים במסכתא ועוד שאלות בסגנונו המיוחד שהשאיר רושם עז על צעירי הצאן אשרי עין ראתה זאת, למשמע אוזן דאבה נפשינו.